

KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ
BRAHE

KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ BRAHE

ARVIOINTIKERTOMUS 2022

SISÄLLYSLUETTELO

1. LAUTAKUNNAN TOIMINTA	3
2. EDELLISTEN VUOSIEN ARVIOINTIKERTOMUSTEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI JA KÄSITTELY	3
3. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	4
3.1. Strategiset tavoitteet	4
3.2. Toiminnalliset tavoitteet	5
3.2.1. Painopistealueiden tavoitteiden toteutuminen	5
3.3. Taloudelliset tavoitteet	6
Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	6
Talouden tasapainottaminen ja alijäämän kattaminen	7
3.4. Investoinnit	8
4. KONSERNI	8
5. TARKASTUSLAUTAKUNNAN HAVAINTOJEN YHTEENVETO	8

1. LAUTAKUNNAN TOIMINTA

Tarkastuslautakunnan tehtävät on määritelty kuntalain 121 §:ssä. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat, arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla, arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Koulutuskuntayhtymä Brahen jäsenkuntien valtuustot ovat valinneet tarkastuslautakuntaan vuosiksi 2021-2025 seuraavat henkilöt:

jäsen	varajäsen
Aulakoski Antero pj. (v 21-23)	Kaipio Satu
Niemelä Päivi	Niemi Tero
Pääkkö Meeri	Pietilä Kari
Oikarainen Matti (v.23-25)	Kaipio Satu
Mämmelä Markus	Vikiö Laura

Lautakunnan sihteerinä on toiminut tilintarkastaja Katri Hokkanen JHT, KHT.

Tarkastuslautakunta on hyväksynyt kokouksessaan 24.11.2021 arviointisuunnitelman toimikaudekseen. Tämän pohjalta on 20.9.2022 tarkastuslautakunnan kokouksessa valmisteltu työohjelma vuodelle 2022. Työohjelman mukaisina painopistealueina vuonna 2022 ovat hallinto ja kiinteistöt sekä luovat/media-ala.

Arvioinnin suorittamiseksi lautakunta on kokoontunut yhteensä 7 kertaa, kuulut toiminnasta vastaavia viranhaltijoita ja tutustunut mahdollisuuksien mukaan arvioitavia toimintoja koskeviin vertailutietoihin.

Jäsenkuntien valtuustot ovat valinneet kuntayhtymän tilintarkastajaksi KPMG Oy Ab:n, vastuullisena tarkastajana JHT, KHT Katri Hokkanen. Tilintarkastaja on osallistunut lautakunnan kokouksiin, ja lautakunnalle on vuoden aikana jätetty kaksi tilintarkastusraporttia.

Yhtymähallitus on hyväksynyt toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen 28.3.2023. Toimintakertomus ja tilinpäätös ovat muun materiaalin ohella olleet arvioinnin perustana.

2. EDELLISTEN VUOSIEN ARVIOINTIKERTOMUSTEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI JA KÄSITTELY

Arviointikertomus on käsitelty jäsenkuntien valtuustoissa. Kertomukseen ei sisällynyt havaintoja, jotka vaativat erityistä seurantaa.

3. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIONTI

3.1. Strategiset tavoitteet

Kuntayhtymän strategia 2021-2025 on vahvistettu 2021 vuoden aikana.

Raahen koulutuskuntayhtymälle (16.2.2021 alkaen Koulutuskuntayhtymä Brahe) on laadittu kuntayhtymän hallituksen hyväksymä toimintasuunnitelma vuodelle 2021, joka pohjaa voimassa olevaan strategiaan sekä määriteltyihin kehittämishjelmiin vuosille 2018-2021. Koulutuskuntayhtymän strategia vuosille 2021-2025 vahvistettiin toimintavuoden aikana.

Koulutuskuntayhtymän uudet arvot ovat: edelläkävijä, ketterä, välittävä ja moniosaaja. Kompakti koko antaa mahdollisuuden kokeiluihin ja ketteriin koulutusratkaisuihin.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että strategiaprosessissa on kuultu laajasti henkilöstöä ja sidosryhmiä.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kokeilukulttuuri ja kannustava ilmapiiri erilaisiin ratkaisuihin koulutuskuntayhtymässä on toimiva.

Monikampus-malli kehittyi alueellisesti. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että Monikampus-mallilla pyritään vastaamaan työelämän haasteisiin.

Valtionrahoitus kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna.

Koulutuskuntayhtymä Brahe järjestämisluvan mukainen tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä oli vuonna 2022 yhteensä 1 059 opiskelijavuotta, joka ylittyi 33 opiskelijavuoden verran vuoden loppuun mennessä. Oppilaitoksen oma tavoite on 110 % järjestämisluvan mukaisesta määrästä. Tätä tavoitetta ei aivan saavutettu.

Opiskelijavuosien toteuma oli vuonna 2022 yhteensä 1092 opiskelijavuotta, joista 966,5 kohdentui ammatilliseen peruskoulutukseen, 106,1 oppisopimus-koulutukseen ja 19,4 tutkintokoulutuksen valmentavaan koulutukseen ”TU-VA”.

Opiskelijavuosi, ammatillinen peruskoulutus	Tavoite	Tot.	ero
Tekniikan alat	520	502	-18
Palvelualat	215	190	-25
Luovat alat	195+15	177 + 20	-13
Luonnonvara-alat	230	203	-27
Yhteensä	1 175	1 092	-83

3.2. Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallisia tavoitteita on seuraavassa käsitelty aluksi lautakunnan painopistealueilla ja sen jälkeen koko kuntayhtymän tasolla.

3.2.1. Painopistealueiden tavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopistealueena oli tekniikan toimiala ja palveluala sekä kiinteistöt.

Kuntayhtymän toiminta on jaettu neljään toimialaan: tekniikka, palvelut, luovat alat ja luonnonvara-alat.

Toiminnalliset tavoitteet jakautuvat viiden pääteeman alle: asiakas toiminnan ytimessä, yhteistyöllä ja verkostoilla tuloksia, osaamisperusteinen & vaikuttava ja laadukas koulutus, taloudellinen kannattavuus sekä laatutyö ja kehittäminen.

Mittari	Tekniikan alat (tot./tav.)	Palvelualat (tot./tav.)	Luovat alat (tot./tav.)	Luonnonvara-alat (tot./tav.)
Opiskelijavuosikertymä	502 / 520	190 / 215	177+20 / 195+15	203 / 230
Keskeyttämisprosentti (enintään)	5 / 8	9 / 8	10 / 8	8 / 10
Kaksoistutkinnoissa opiskelevat (hlö)	7 / 7	4 / 3	11 / 10	7 / 5
Opiskelijoiden työllistyminen ja jatko-opintoihin sijoittuminen % *ei sisällä muut tai maastamuuttaneet + työttömyys%	65* / 75 + 29	74* / 75 + 21	61* / 75 + 27	80* / 80 + 13
ARVO-opiskelijapalaute (keskiarvo)	4,4 / 4,3	4,3 / 4,3	4,3 / 4,3	4,4 / 4,3
ARVO-työelämäpalaute (keskiarvo)	4 / 4	4 / 4	4 / 4	4 / 4
Opiskelijaliikkuvuus (hlö), huom. koronan vuoksi puolitettu tavoite	18 / 20	2 / 10	8 / 12	22 / 3
Asiantuntijaliikkuvuus (hlö), huom. koronan vuoksi puolitettu tavoite	10 / 3 - 4	0 / 3 - 4	8 / 1 - 2	9 / 1 - 2
Henkilötyövuodet / opiskelijamäärä	0,09* / 0,14	0,12* / 0,14	0,07* / 0,12	0,20* / 0,2
Päätoimistien opettajien muodollinen pätevyys (%)	79 / 90	67 / 90	92 + 100 / 90	54 / 90
Henkilökunnan koulutus (pv/hlö)	1 - 5 / 1 - 5	1 - 5 / 1 - 5	1 - 5 / 1 - 5	1 - 5 / 1 - 5

*Henkilöstössä ei ole mukana yhteisten aineiden osien opettajia (28 henkilöä)

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin tavoitteiden mukaisesti.

Kuntayhtymän toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin tavoitteiden mukaisesti. Tavoitteen mukainen opiskelijavuosikertymä täyttyi koko kuntayhtymän tasolla vuonna 2022.

Keskeyttämisprosentti nousi luovien alojen toimialoilla edelliseen vuoteen verrattuna. Korona-aika on vaikuttanut keskeyttämissiin etenkin palvelu- ja luovilla aloilla, koska koronan vaikutukset elinkeinotoimintaan olivat merkittäviä (esim. työssäoppimispaikkojen saatavuus, etäopetuksen soveltuvuus). Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan keskeyttämisprosentin pienentämiseksi tehdyt toimenpiteet ovat tuottaneet tulosta.

Opiskelijoiden työllistyminen ja jatko-opintoihin sijoittuminen pysyivät pääosin edellisen vuoden tasolla. Tekniikan ja luovien alojen toimialat jäivät työllistymis- ja jatko-opintotavoitteista. Palvelualat ja luovat alat saavuttivat asetetut tavoitteet.

ARVO-opiskelijapalautteet ja ARVO-työelämäpalautteet olivat tavoitteiden mukaisia ja valtakunnallisen keskiarvon tasolla.

Opiskelija- ja asiantuntijaliikkuvuus on lisääntynyt huomattavasti edellisestä vuodesta koronarajoitusten poistuttua. Edelleenkin ei olla päästy tavoitteisiin mutta suunta on oikea.

Päätoimisten opettajien muodollinen pätevyys laski edellisestä vuodesta. Pätevän opetushenkilöstön saatavuus on haastavaa joillakin aloilla ja vastaava trendi on nähtävissä muualla Suomessa. Luonnonvara-alalla opettajien muodollinen pätevyys on laskenut eniten edellisestä vuodesta ja on huomattavasti alle tavoitteen.

3.3. Taloudelliset tavoitteet

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Talousarvion sitovuutta ei ole määritelty suhteessa valtuustoihin. Taloudellisten tavoitteiden toteumat on esitetty alla kursivoituna ja tilinpäätöksessä kohdassa 2.2.

- 1) Käyttötalousmenot sopeutetaan valtionosuusrahoituksen ja kuntayhtymän omien tulojen tasolle. Valtionosuuteen oikeuttamattomaan hanke- ja kehittämistoimintaan sekä palvelutoimintaan voidaan hakea rahoitustukea elinkeinoelämältä ja jäsenkunnilta.

Tavoite toteutui eikä jäsenkunnilta ole pyydetty rahoitusta kuntayhtymän hanke- ja kehittämistoiminnan tai palvelutoiminnan menojen kattamiseksi.

- 2) Kuntayhtymällä täyttöaste vähintään 110 prosenttia suoritepäätöksen mukaisesta tavoitteellisesta opiskelijavuosimäärästä vuonna 2022 (1 059 otv).

Opiskelijavuosia kertyi 31.12.2022 mennessä yhteensä 1 092 otv. Järjestämisluvan mukainen opiskelijavuosimäärä ylittyi. Täyttöaste oli 103 prosenttia tavoitteellisesta opiskelijavuosimäärästä ja luku jäi hieman alle tavoitetason.

- 3) Toimialojen henkilöstö suhteutetaan vallitseviin olosuhteisiin ja oppilasmääriin.

Kuntayhtymän henkilöstömäärää sopeutettiin vastaamaan opiskelijamääriä ja valtionosuusrahoitusta. Koulutuskuntayhtymän henkilöstömäärä oli vuonna 2022 156 henkilöä, joista vakinaisia oli 84 ja määräaikaisia 61. Lisäksi kuntayhtymässä työskenteli 11 sivutoimista tuntiopettajaa.

- 4) Vuosikate on vähintään poistojen suuruinen. Kuntayhtymän tulorahoitus kattaa toimintamenot.

Tavoite ylittyi merkittävästi. Vuosikate oli 95 % poistojen määrästä. Luku laski -268 % edellisestä vuodesta. Vuosikatetta laski merkittävästi kuntayhtymän kiinteistökantaan tehdyt merkittävän suuret lisäpoistot -830 068,49 euroa.

- 5) Toimialojen kiinteistöjen kunto turvataan riittävillä vuosi- ja peruskorjauksilla. Kiinteistöjen korjaustyöt pyritään tekemään kuntayhtymän omana työnä. Talous- ja toimintasuunnitelmassa on kartoitus vuosien 2023–2024 keskeisistä investoinneista, kuten uudisrakennuksista, peruskorjauksista ja täydennyskalustoista.

Kuntayhtymän omistamien kiinteistöjen kunto on edelleen suhteellisen hyvä. Kiinteistöjen peruskorjaus ja perusparannuskorjaukset tehtiin pääsääntöisesti vaihteittain. Osa opiskelijoista opiskeli tiloissa korjauksen aikana, eikä korjaustöistä ollut merkittävää haittaa opetustoiminnalle. Opiskelijatyöpanoksella oli huomattava merkitys peruskorjaus- ja perusparannusinvestointien toteuttamisessa.

- 6) Tulosalueilla/toimialoilla kehitetään maksullista palvelutoimintaa tulorahoituksen vahvistamiseksi.

Maksullista palvelutoimintaa kehitettiin toimialoilla. Maailmantalouden kohtaamat haasteet vaikuttivat vuonna 2022 negatiivisesti maksullisen palvelutoiminnan tulotavoitteisiin.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tavoitteet toteutuivat pääosin hyvin.

Suhteessa yhtymähallituksen määrittelemään sitovuustasoon määrärahojen toteumat on esitetty tilinpäätöksen kohdassa 2.6.

Koulutuskuntayhtymän vuoden 2022 toimintatuotot ja toimintakulut eivät toteutuneet talousarvion mukaisesti. Tulot toteutuivat 1,6 milj. euroa arvioitua suurempina ja menot 0,9 milj. euroa talousarviota suurempina.

Kuntayhtymän toimintakatteen toteuma oli 1,4 milj. euroa Toimintakate pieneni edelliseen vuoteen verrattuna 1,3 milj. euroa ja oli 0,7 milj. euroa parempi kuin talousarviossa ennakoitiin.

Talouden tasapainottaminen ja alijäämän kattaminen

Kuntalain mukaan alijäämän kattamisvelvoite koskee myös kuntayhtymiä. Koulutuskuntayhtymällä on taseessa kertynyttä ylijäämää 6,8 milj. euroa ja

tilikauden alijäämä oli 53 007,52 euroa eli talouden tasapainottamisvelvoitetta ei ole, mutta talouden tarkka seuranta on jatkuvasti tärkeää.

3.4. Investoinnit

Talousarviossa oli varattu investointeihin 0,78 milj. euroa. Investointien toteutuminen oli 0,47 milj. euroa eli toteuma on noin 60 %.

Kiinteistöstrategia on tarkoitus saada päätökseen vuoden 2023 aikana. Uusien tilaratkaisujen tilanne päätetään myöhemmin.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että tarpeelliset korjaustarpeen mietitään tarkasti nykyisiin kiinteistöihin huomioiden tulevaisuuden tilaratkaisut.

4. KONSERNI

Koulutuskuntayhtymä Brahe muodostaa yhdessä Raahen Osaamiskeskus Oy:n ja Raahen Liikuntahalli Oy:n kanssa konsernin. Vuoden 2022 talousarviossa ei ole asetettu konsernille tavoitteita.

Vuoden 2022 konsernitilinpäätöksessä on yhdistetty Koulutuskuntayhtymä Brahe Raahen Osaamiskeskus Oy ja Raahen Liikuntahalli Oy yhdeksi kokonaisuudeksi. Koulutuskuntayhtymä Brahe luovutti omistamansa Raahen Liikuntahalli Oy:n koko osakekannan Raahen kaupungille osakekaupalla 3.2.2022.

Tarkastuslautakunta painottaa, että tavoitteet tulee asettaa talousarviossa myös konserniyhtiöille. Myös konsernivalvonnasta ja konsernin tavoitteiden toteutumisesta tulee kertoa tilinpäätöksessä.

5. TARKASTUSLAUTAKUNNAN HAVAINTOJEN YHTEENVETO

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan talouden hoito kuntayhtymässä on hyvää.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä asiana DigiTYY -hankkeeseen osallistumista ja tietosuojan ja tietoturvan kehittämistä.

Koulutuskuntayhtymä Brahen strategia vastaa hyvin valtakunnallisiin koulutusta koskeviin tavoitteisiin.

Kuntayhtymässä ei ole vielä tehty erillistä laajaa riskikartoitusta tai laadittu riskienhallintasuunnitelmaa. Tarkastuslautakunta suosittelee, että riskienhallinta on suunnitelmallista ja dokumentoitua.

Hallitus on kokouksessaan 7.12.2021 linjannut, että kiinteistöasian valmistelua jatketaan ensisijaisesti uuden koulukampuksen osalta. Kiinteistöstrategia on tarkoitus saada päätökseen vuoden 2023 aikana. Tarkastuslautakunta toivoo, että uuden koulukampuksen suunnittelu etenee nopeasti. Uusilla ja toimivilla tiloilla voi olla merkitystä myös oppilaiden hakeutumisessa kouluun ja opettajien rekrytoinnissa.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että aktivointien poistoajat mitoitetaan niin, että aktivoinnit tulee poistettua taloudellisen pitoajan puitteissa. Tilikaudella on tehty ylimääräisiä poistoja 0,77 milj. euroa.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että hevospuolen haasteisiin reagoitiin nopeasti ja tilanne hoidettu hyvin. Haasteet eivät ole vaikuttaneet opiskelijamääriin negatiivisesti.

Kuten tarkastuslautakunta on aikaisemminkin todennut, tavoitteet tulee asettaa talousarviossa myös konserniyhtiöille. Myös konsernivalvonnasta tulee kertoa tilinpäätöksessä.

Kuntalain mukaan alijäämän kattamisvelvoite koskee myös kuntayhtymiä. Koulutuskuntayhtymällä on taseessa kertynyttä ylijäämää 6,8 milj. euroa eli talouden tasapainottamisvelvoitetta ei ole, mutta talouden tarkka seuranta on jatkuvasti tärkeää.

Lautakunta esittää kiitoksensa henkilökunnalle hyvästä yhteistyöstä.

Raahessa 16. toukokuuta 2023

Aulakoski Antero pj.

Niemelä Päivi

Pääkkö Meeri

Mämmelä Markus